

Valtiovarainministeriö

Sisäministeriön lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista

Valtiovarainministeriö on pyytänyt sisäministeriöltä lausuntoa koskien valtiovarainministeriön lausuntopyyntöä ehdotuksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi valtion palveluiden saatavuuden ja toimintojen sijoittamisen perusteista.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi laki valtion palveluiden saatavuuden sekä yksikköjen ja toimintojen sijoittamisen perusteista, jolla kumottaisiin voimassa oleva laki valtion yksikköjen ja toimintojen sijoittamisesta koskevasta toimivallasta (362/2002).

Laisa säädettäisiin valtion palveluiden saatavuuden järjestämistä sekä valtion yksiköiden ja toimintojen sijoittamista koskevista yleisistä tavoitteista ja niitä koskevasta valtakunnallisesta suunnittelusta ja koordinaatiosta. Laisa säädettäisiin valtakunnallisesta suunnitelmasta, jolla luodaan hallinnonalarajat ylittävä kokonaiskuva valtion palveluiden saatavuuden ja yksikköjen ja toimintojen sijoittumisen tilasta sekä tavoitellusta kehityksestä ja ohjataan lain soveltamisalaan kuuluvia valtion viranomaisia niille kuuluvassa päätöksenteossa. Laisa säädettäisiin myös toimivallasta tehdä valtion yksikköjen ja toimintojen sijoittamista koskevia päätöksiä ja selkeytettäisiin ministeriöiden ohjaustoimivaltaa valtion palveluiden saatavuuteen liittyen.

Alueellistamisen uudistamisen strategian mukaan alueellistamisen käsitteestä luovutaan ja se korvataan valtion alueellisen läsnäolon käsitteellä. Strategian mukainen periaate on kansallisen turvallisuuden näkökulmasta kannatettava. On huomioitava, että fyysisen läsnäolon ohella on muitakin - esimerkiksi digitaalisen - läsnäolon vaihtoehtoja. Myös monien toimintojen paikkariippumattomuus avaa uusia mahdollisuuksia ja synergiahyötyjä.

Taloudelliset vaikutukset

Hallituksen esityksessä on todettu, että lain voimaantulon ensimmäisenä vuonna 2022 arvioidaan tarvittavan lisäresursseja uuden lainsäädännön edellyttämän ensimmäisen suunnitelman mukaiseen määrittely- ja valmistelutyöhön, jonka käytännön valmistelusta ja kehittämisestä vastaa pääasiallisesti val-

Lausunto

SM213557

04.02.2021

00.02.04

SMDno-2020-2840

tiovarainministeriö. Esityksen arvioidaan lisäävän valtiovarainministeriön toimintamenoja kertaluonteisesti 100 000 eurolla vuonna 2022.

Esityksellä ei muutoin olisi välittömiä taloudellisia vaikutuksia. Esityksessä painotettaisiin entistä selkeämmin valtion velvollisuutta yksiköiden ja toimintojen sijoittamisesta ja palvelujen saatavuudesta päätettäessä järjestää viranomais-toiminnan tehtävät tuloksellisesti. Samalla vahvistettaisiin alueellisen läsnäolon suunnitelmallisuutta ja kokonaisuuden koordinaatiota tavoitteiden toteuttamiseksi. Kyseessä ovat valtionhallinnon sisäisten toimivaltasäännösten muutokset, jotka mahdollistavat tulevaisuudessa valtion toimintojen ja palvelurakenteen tuottavuuden parantamisen, mutta eivät itsessään sisällä vaikutuksia valtion talousarvioon. Toimivaltasäännökset tarkentuvat ja täsmentyvät, mutta valtion viranomaisten tehtävät eivät lisääny siten, että valtion kustannukset vähentyisivät tai kasvaisivat.

Sisäministeriö toteaa, että vaikka esityksellä ei ole välittömiä taloudellisia vaikutuksia, alueellisen läsnäolon tavoitteilla ja linjauksilla voi olla muutostilanteissa välillisiä kustannusvaikutuksia yksittäisille virastoille esim. toimipaikkaratkaisujen muuttuessa. Erityisesti poikkihallinnolliset toimipaikkaratkaisut voivat olla yksittäisen viraston kannalta tilapäisesti tai pysyvästikin kustannuksia lisääviä, vaikka ne kokonaisuus huomioiden olisivatkin kokonaistaloudellisesti arvioiden tuottavia. Jotta alueellisen läsnäolon vahvistamiselle ei muodostu taloudelliseksi esteeksi yksittäisen viraston puutteellinen resurssitilanne tai resurssien priorisointi viraston kannalta kriittisempiin asioihin, tulisi tälle luoda jonkinlainen kustannusten kompensatiomalli. Taloudellisissa vaikutuksissa tulisi todeta, että muutostilanteista voi aiheutua välillisiä taloudellisia vaikutuksia yksittäisille toimialoille tai virastoille ja taloudellisten vaikutusten kompensatiosta on päätettävä osana JTS- ja talousarviovalmistelua.

Kansliapäällikkö

Kirsi Pimiä

Johtava asiantuntija

Hanne Huvila

Asiakirja on sähköisesti allekirjoitettu asianhallintajärjestelmässä. Sisäministeriö 04.02.2021 klo 23:10. Allekirjoituksen oikeellisuuden voi todentaa kirjaa-mosta.

Jakelu

Sisäministeri Ohisalo
Valtiosihteeri Parviainen
Erityisavustajat Kerman ja Laaksonen